

## 717. SIMPELVELD 7,2 km Jacobusroute Bocholtz



De gemeente Simpelveld nodigt u graag uit om nader kennis te maken met het cultuurhistorisch erfgoed en de fraaie natuur met prachtige vergezichten. Er zijn vier thematische wandelingen uitgezet, die langs mooie, verrassende en historische plekjes van de kernen Bocholtz en Simpelveld leiden. De routes zijn gemarkeerd met blauwe stoeptegels. Per route wijst een typerende afbeelding u de weg. Geniet!

De **Jacobusroute (8,2 km)** start bij het station van de Zuid- Limburgse Stoomtrein Maatschappij (ZLSM) en leidt u naar de kern van Bocholtz met zijn Cuijperskerk, gewijd aan de H. Jacobus en daarnaast de pastorie, opgetrokken uit Bocholtzer steen. Ook passeert u Kasteel de Bongard en een aantal fraaie oude boerenhoeves, zoals Hoeve Overhuizen, Hoeve Scholtissenhof en Hoeve St. Gillishof. De Jacobusroute is gemarkeerd met blauwe tegels, met daarop de afbeelding van een witte Jacobus-schelp.

De blauwe tegelroutes zijn een initiatief van de gemeente Simpelveld en de VVV Zuid-Limburg. Na afloop van de wandelingen is het aangenaam verpozen in een van de gezellige horecagelegenheden. 's Zomers is het heerlijk toeven op de terrassen en 's winters wordt er binnen lekker warm gestookt! Laat u verrassen door alle bijzonderheden van het Stoomstadje Simpelveld! Voor meer informatie, kijk op [www.stoomstadjesimpelveld.nl](http://www.stoomstadjesimpelveld.nl).



**Startpunt: Brasserie Het Biechthuis, Irmstraat 1, Simpelveld.** U kunt parkeren in de straat, Let op! Niet in de blauwe zone! Als u nergens plaats vindt, dan kunt u ook gratis parkeren op de grote parkeerplaats "Natuurtransferium Poort Mergelland" (bij bungalowpark Simpelveld) aan de Kruiweg 1, Simpelveld. Start dan bij \*\*\* in punt 1.

GPS afstand	Looptijd	Hoogteverschil	Totaal omhoog
7,25 km	1.40 uur	35 m	46 m



## 717. SIMPELVELD 7,2 km

1. Met uw rug naar de brasserie gaat u R (Irmstraat). Aan de 3-sprong gaat u L (Meester Jongenstraat) omhoog. Aan de kruising gaat u RD (Oranjeplein).

*(Hier passeert u links het monument voor de zeven burgerslachtoffers van de Tweede Wereldoorlog. Even verder passeert u links een grote zandsteen (zie infobordje)).*

Aan de voorrangsweg gaat u R omhoog en loopt u onder het spoorwegviaduct (1927) door. Aan de rotonde gaat u R (Gaasstraat) de doodlopende weg omhoog. Aan de 4-sprong gaat u L verder omhoog.

*(Links passeert de monumentale huizenrij die ontworpen is door de architect Jan Stuyt, die in het begin van de 20e eeuw in Oostelijk Zuid-Limburg veel gebouwen heeft ontworpen, al dan niet in relatie tot de opkomende mijnindustrie).*

Boven 100 m voorbij huisnr. 4B en \*\*\*\* vlak vóór de Kruiweg steekt u via de middenberm de voorrangsweg over.

*(Hier ziet u rechts bungalowpark Simpelveld en het Natuurtransferium Poort Mergelland (toeristisch start-*

*en informatiepunt, fiets- en wandelroutes en fietsverhuur).*

Loop nu RD/R de veld- grindweg omhoog. U loopt nu over het plateau van Bocholtz met rondom mooi uitzicht. Na 300 m, bij rechts staat veldkruis (1935) en zitbank buigt de veldweg naar links met links mooi zicht op Simpelveld/Huls.

*(Rond 1770 stond hier op deze plek al een kruis, waarschijnlijk een grenskruis).*

Negeer bij gasleidingpaal van de Gasunie graspad links en loop RD de veldweg omlaag.

3. Beneden, voorbij rechts gelegen visvijver van H.S.V. Simpelveld, gaat u aan de 3-sprong voor spoorwegviaduct R omhoog en loopt u even verder onder het autowegviaduct door. Aan de 3-sprong gaat u RD parallel aan de voormalige spoorlijn Maastricht-Aken, de eerste internationale spoorverbinding van Nederland, (1853-1992)

Aan de ongelijke 4-sprong neemt u de tweede asfaltweg L. *(Dus de asfaltweg achter de zitbank).* Aan de 4-sprong met voorrangsweg gaat u L onder het spoorwegviaduct door.

**Meteen daarna aan de 4-sprong gaat u R de doorgaande weg omhoog en even verder ziet u voor u de kerk van Bocholtz. Negeer zijwegen. Waar de doorgaande weg naar links buigt, gaat u R (Pastoor Neujeanstraat).**

*(Op huisnr. 27 woonde Sjo Weijers. (Zie infobordje).*

*Even verder passeert de carréboerderij 'Kruisbroedershof (no.10), de pastorie (no.8) en de rijksmonumentale H. Jacobus de Meerdere kerk, waarvan het interieur via de glazen deur is te bezichtigen. Voor meer info zie punt B).*

**Loop nu verder RD de Pastoor Neujeanstraat.**  
*(Rechts passeert u een aantal fraaie gevels).*

**3. Aan de T-splitsing bij Mariabeeldje in muurnis gaat u L (Dr. Nolensstraat) omlaag.**

*(U kunt hier R omhoog lopen. Meteen na de spoorwegovergang ligt links de Scholtissenhof. Voor meer info zie punt C).*

**Aan de 4-sprong bij groot wegkruis en Mariabeeldje in muurnis gaat u RD (Minister Ruijsstraat) omhoog.**

*(Hier op de hoek van de Minister Ruijsstraat en Wilhelminaplein ligt de hoeve 'An der Plei (no.2) eveneens weer gebouwd met Bocholtzer steen.*

*Als u hier L gaat, dan komt u bij het voormalige gemeentehuis van Bocholtz (nr.19). Links naast dit voormalig gemeentehuis woonde Hubert Rhoen (1885-1958), landmeter en burgemeester van Bocholtz (1911-1917). Hij werd van 1942-1943 door de bezetters als gijzelaar gevangen gehouden. Hij is koninklijk onderscheiden voor zijn sociaal en ondernemend bestuurlijk beleid. Hij is een van de bekendste zonen van Bocholtz (zie infobordje)).*

**Aan de 3-sprong gaat u RD de klinkerweg omhoog.**

*(U loopt nog steeds door de Minister Ruijsstraat, de vroegere Akerstrasse. Dit was de belangrijkste straat van Bocholtz. Hier bevonden zich winkels en boerderijen. Tot 1938 ging men door deze straat richting Aken of naar treinstation Bocholtz).*

**Negeer twee zijwegen links en zijweg rechts.**

*(Links op huisnr. 33 passeert u een pand uit 1741. Huisnr. 60 is een pand met een authentieke gevelversiering).*

**4. Neem nu bij groot smeedijzeren wegkruis de weg L (Overhuizerstraat).**

*(Even verder rechts ziet u het torentje van de Capella Domesta).*

**Aan de 3-sprong, met boom in het midden gaat u L (Paumstraat).**

*(Als u hier R gaat en bij groot wegkruis weer R gaat dan komt u op de binnenplaats van Hoeve Overhuizen. Als u de binnenplaats oversteekt dan komt u bij de kapel Capella Domesta. Zie voor meer info punt D).*

**Negeer zijweg links omhoog. Neem dan de eerste klinkerweg R (Hofstraat) omhoog.**

*(U passeert (nr.7) hoeve "de Hof" ( 17<sup>e</sup> eeuw). Een huis met een typische bouwstijl met ornamenten. Hier zijn opnamen gemaakt voor de tv-serie 'Flikken Maastricht').*

**Aan de voorrangsweg gaat u RD. Vlak daarna, waar de doorgaande weg naar rechts buigt, gaat u bij groot stenen wegkruis L (Steenberg) omhoog. Negeer zijweg links omlaag. Voorbij huisnr. 70 en bij wegkruis ziet u rechts (Zandberg nr. 20) de hoger gelegen hoeve Sint Gillishoff, opgetrokken in Kunradersteen. (Voor meer info zie punt E).**

**5. Let op! Hier gaat u L en u loopt via het hek en trappenpad het Park van Bocholtz binnen.**

*(Mensen met rolstoel/kinderwagen gaan hier het voetpad (asfaltpad) omlaag naast huisnr 91. Bijna beneden gaat u dan R door het klaphek. In het Park van Bocholtz wordt begrazingsbeheer toegepast door er schapen te laten grazen. Hierdoor ontstaat een open landschap met veel verschillende soorten planten en dieren).*

**Volg het asfaltpad door het park RD. Aan de eerste 4-sprong bij kunstwerk van houtsnijwerk (bever) gaat u RD. Vlak daarna bij de volgende 4-sprong bij speeltuintje gaat u L omlaag. Meteen daarna aan de T-splitsing gaat u R. Even verder heeft u links mooi uitzicht op kasteel de Bongard. (Voor mee info zie punt F). Voorbij twee veeroosters gaat u R omhoog. Vlak daarna aan de 3-sprong gaat u L omlaag verder door het park. Bij afsluitboom verlaat u het park. Aan de asfaltweg gaat u L. Aan de 3-sprong bij Maria kapel (1950) gaat u RD (Broek). (Zie voor meer info punt F). Waar de weg naar links buigt, negeert u zijweg rechts (Weiweg).**

*(Dit is de buurtschap Broek, dat door de aanleg van de autoweg gescheiden is met het buurtschap Waalbroek (Simpelveld). Even verder passeert u links hoeve Viermorgen (no. 15)).*

**Boven aan de voorrangsweg bij picknickbanken gaat u R en loopt u via het rechtsgelegen pad onder het autowegviaduct door. U loopt Simpelveld weer binnen. Aan de 4-sprong bij wegkruis (1846) gaat u verder RD over de doorgaande weg. Negeer twee zijwegen rechts en steek de spoorwegovergang over. Let op! Steek vlak daarna de doorgaande weg over en ga meteen R het pad omhoog.**

*(Mensen met rolstoel/kinderwagens gaan hier RD. Loop/rol links van de weg).*

**U loopt nu parallel aan de lager gelegen doorgaande weg.**

*(Boven ziet u rechts aan de andere kant van de weg de werkplaats en het rangeerterrein van de Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij (ZLSM). Hier ziet u ook de spoorwegwatertoren (1929) behorend bij het stations complex.*



*In de onmiddellijke omgeving van de watertoren bevindt zich de plek waar oorspronkelijk de stalen draaischijf voor locomotieven was gesitueerd. Bijna beneden ziet u rechts het seinhuisje Simpelveld 2)*

**6. Aan de rotonde gaat u R en loop weer onder het spoorwegviaduct door. Neem nu de eerste weg L (Oranjeplein). Aan de 4-sprong gaat u RD (Meester Jongenstraat). Aan de 3-sprong gaat u R terug en links komt u weer bij Brasserie Het Biechthuis, waar u nog iets kunt eten of drinken.**

**A.** Het **Station van Simpelveld** (rijksmonument) is geopend in 1853 en had oorspronkelijk een lengte van meer dan 100 meter. Dit hield verband met het feit dat Simpelveld grensstation was aan de internationale treinverbinding Aken - Maastricht. Hier werden de passen gecontroleerd en goederen ingeklaard. In 1975 werd het gebouw gedeeltelijk gesloopt. Momenteel heeft het nog een lengte van 38 meter. Het station werd in 1992 gesloten voor openbaar reizigersvervoer. Tot die tijd zat in dit gebouw ook de Koninklijke Marechaussee. Het station is vanaf 1995 in gebruik als startpunt en depot van de Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij (ZLSM) met verbindingen naar Valkenburg, Schin op Geul, Wijlre-Gulpen en Eijs-Wittem, naar Bocholtz en Verschau (Aken) en naar Spekholzerheide en Kerkrade. In het stationsgebouw bevinden zich een restauratie, een winkeltje en een klein museum. ([www.zlsm.nl](http://www.zlsm.nl)).

**B.** De **carréboerderij 'Kruisbroedershof** (no.10) is gebouwd van Bocholtzsteen, een steensoort, gevonden in een steengroeve in Bocholtz. Deze steen is nog harder dan de bekendere steensoort Kunradersteen. De naam van de hoeve stamt van de kruisbroeders, die deze hoeve als geschenk ontvingen van de Van den Bongards. Dit is het geslacht, dat kasteel De Bongard bewoonde (zie verderop in deze wandeling). Vlak bij de kerk ligt **de pastorie** (no.8), eveneens gebouwd van Bocholtzsteen. De pastorie stamt uit 1794 en is gebouwd op een plek waar ten tijde van de 80-jarige oorlog een gasthuis stond, gesticht door de familie van den Bongard. Dit gasthuis was bedoeld voor arme pelgrims, die hier maximaal een dag en een nacht konden verblijven. Opvallend zijn de kozijnen van Naamse steen. De rijksmonumentale H. Jacobus de Meerdere kerk is in de periode 1869-1873 gebouwd naar een ontwerp van de beroemde bouwmeester Dr. Pierre Cuypers (van o.a. het Rijksmuseum en Centraal Station te Amsterdam) als traditionele kruisbasiliek met één toren. De kerk is in neogotische stijl opgetrokken in baksteen. In vermoedelijk de jaren dertig van de 20e eeuw heeft men ten oosten van het bestaande transept een nieuwe oostpartij gebouwd met veel verder uitstekend transept. De meeste klassieke glas-in-loodramen zijn van Eugène Laudy en dateren van 1948-1954. In het jaar 2000 is er een aantal moderne glas-in-loodramen bijgeplaatst in het linker en rechter transept. Deze zijn van de hand van Leo Reihls en beelden De Schepping uit.. De toegangsdeuren van de kerk zijn overdag geopend.

Door een glazen deur kunnen geïnteresseerden het interieur van de kerk bekijken.

**C.** De naam **Scholtissenhof** is afkomstig van 'Hof van de Schout', de vroegere benaming voor burgemeester en rechter. Hoeve Scholtissenhof is een karakteristieke carréboerderij uit de 16e eeuw, later een boerenbedrijf. Tegenwoordig heeft deze hoeve tevens een recreatieve functie. Op het terras op de binnenplaats worden Limburgse streekproducten geserveerd. Ook worden er creatieve workshops georganiseerd en is hier de permanente expositie 'Klein Limburg' ondergebracht.

**D.** Het tegenwoordige **Overhuizen** (Oberhausen) is een complex van gebouwen, gegroepeerd rondom een langgerekte binnenplaats, hoofdzakelijk uit de 18e eeuw. Het voormalige herenhuis is rond 1820 afgebroken. Hiervan zijn enkel een aantal kelderfragmenten bewaard gebleven. Het goed Overhuizen was in 1330 in het bezit van Wynand van Oberhausen en vervolgens van de familie Van den Hove. In 1666 werd het gekocht door Edmond Godfried von Bocholtz. In 1677 ging het met de titel over aan de familie Van Rochow. In 1774 werd Oberhausen zetel van de Heerlijkheid van Bocholtz. In een nabijgelegen weiland ontspringt de Eyserbeek. Bij de ingang ziet u een fraaie hardstenen omlijsting. In het fronton (bovenstuk) vinden we de wapens van Van Rochow en Lamargelle en onder andere de kwartierwapens Lopez de Villa Nova en Von Bocholtz. Bij nader inzien blijken de wapenschilden wel aanwezig, echter de details zijn onherkenbaar gemaakt door soldaten van Napoleon. Voorts enige Latijnse, Franse, Duitse, Nederlandse en Spaanse teksten, met chronogrammen, die het bouwjaar 1741 aangeven. Vóór de oude toegangspoort vinden we de resten van een oude gemetselde brug.

Achteraan op de binnenplaats ligt de **Capella Domestica**, de huiskapel. Vanaf de Franse tijd verliest zij deze functie. Vanaf ongeveer 1824 werd deze ruimte gebruikt als smederij, maar is inmiddels gerestaureerd en opnieuw als kapel ingericht. In de vierkante binnenruimte is een bakstenen kruisgewelf te zien. De kapel is vrij toegankelijk.

De Hoeve Overhuizen werd in 1666 aangekocht door Edmond Godfried von Bocholtz. Hij was landcommandeur van de balie Alden Biesen binnen de Duitse Ridderorde.

Hij bracht Overhuizen onder in een stichting met als doel een adellijk persoon te ondersteunen, die van protestant katholiek zou worden (zie plaqueette).

**E.** Deze hoeve wordt al genoemd in 1300. Hij viel onder de Commanderie Aken, een onderdeel van de Landscommanderie van de Duitse ridderorde te Alden Biesen (B). In 1797 werd de hoeve in beslag genomen door de Fransen.

In de loop der tijden droeg **St. Gillishof** diverse namen. In 1452 is er sprake van de Ackhof zu Buicholt. Vanaf 1520 staat er in diverse oude akten de naam Gullishoff. De Duitse Orde gebruikt tot het midden van de 18e eeuw consequent de benaming 'Der Hoff su Bocholt'.

In de 20e eeuw is Gillishoff helemaal vergeten en heet het in de volksmond Hoeve 'Samerich'. Van omstreeks 1600-1788 wordt de hoeve gepacht door de familie Ortmans (6 generaties). In het begin van de 19e eeuw komt de hoeve in bezit van de voorouders van de huidige bewoners, de familie Senden. Zij beginnen in 1977 met de verhuur van vakantieappartementen. De huidige bewoners behoren tot de 6e generatie van vaderskant, die zich voorgenomen hebben het erfgoed in stand te houden. Uit recent onderzoek blijkt dat de grootmoeder van de huidige erfbaters afstamt van de familie Ortmans en dat St. Gillishoff inmiddels opgeteld bijna 400 jaar familiebezit is!

**F.** De **kapel** heeft een rechthoekig grondvlak en een driezijdig gesloten koor. Vier ronde glas-in-loodramen sieren de wand. In een nis boven een altaar staat een beeld van Maria opeen wereldbol, terwijl ze de slang, symbool van het kwaad, vertrapt. Het gewelf wordt gesteund door houten balken, die wit geschilderd zijn met daarop de tekst: 'Ave Maria'. De omgeving van de kapel wordt 'Op de Kievit' of, op z'n Limburgs, 'Op der Kiefet' genoemd. Dit heeft niets met de kievit als vogel te maken, maar is een verbastering van het Duitse woord 'Kiefert', dat dennenbos betekent.